

Číst Srbu je dřina: vzpomínka na Bořivoje Srbu

Režisér Miloš Hynšt napsal drobným písmem na okraj jedné z tlustých úctyhodných knih o jejím autorovi lakonickou poznámku: „Číst Srbu je dřina“.

A nejen číst, dodávám... Soustředěně mu naslouchat při většinou velmi ranních přednáškách, rozpoznat v jeho náročných a lišáckých otázkách snahu o diskusi (ne přání pouhého přítakávání zachmuřenému pedagogovi), hledat marně v dvacetiletých hlavách argumenty – to vše byla pro nás, naivní studenty dějin divadla, velká dřina od prvního setkání. Jedna z pouček, která se mi nezapomenutelně vryla do paměti, zněla: *věci děláme, protože musíme, ne proto, že chceme*. Dodnes si ji připomínám, když stojím před jakýmkoliv nepřijemným úkolem. A další fatální, tíživá, častokráte opakovaná myšlenka, že *žádná přítomnost neexistuje, vše je v minulosti – a my jsme určeni svými skutky dobrými i zlými a každým slovem, které vyslovíme*, v některých z nás zanechávala pocit zodpovědnosti tak mocný, že jsme ztráceli odvahu diskutovat či psát...

Profesor Srba posouval silnější jedince výš a ti slabší buď změnili studijní směřování, nebo nakonec museli najít sílu čelit jeho nárokům.

Avšak ze všech „srbovských“ inspirací si nejvíce cením té, jež mě potkala až po jeho smrti: několikerého setkání s jeho ženou, paní Jarmilou – vílou, která bděla nad „kuchyňskou“ vědou (tak ji spolu nazývali, protože většina spisů vznikla u jídelního stolu) a nočními disputacemi s přáteli v malém bytě v Černých Polích, která přepisovala tisíce stran teatrologických knih a dělala jim korektury, která tiše i hrdě stála v pozadí jakékoliv profesní aktivity svého muže.

Jejich životy se natolik propojily, že za většinou Srbova díla lze odtužit její výrazné stopy.

Řadu věcí, které se nám, studentům, snažil sdělovat, jsem pochopila až díky ní. Láskyplná a moudrá ironie, s jakou umí pojmenovat situace a jevy, se kterými se ve společném životě potkávali, mi najednou zobrazují tohoto velikého složitého učitele v komplexním obraze a dodatečně s velkou pokorou děkuji za to, že jsem měla to privilegium studovat Filozofickou fakultu MU právě za jeho éry.

Veronika Valentová